

УДК 656.022.8

Д.С. КАНЦЕДАЛ, асистент каф. «Фінанси»

Українська державна академія залізничного транспорту (УкрДАЗТ), м. Харків

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

В статті проводиться аналіз амортизаційної політики України.

В статті проводиться аналіз амортизаційної політики України.

Вступ

Амортизація як економічна категорія має свою історію, яка починається ще з XV століття. Амортизація використовувалась як прийом, що дозволяв зберігати капітал на єдиному рівні.

В економічній літературі зустрічаються різні трактування терміна «амортизація», однак за своєю сутністю вони дуже близькі за змістом.

У відповідності до П(с)БО 7 «Основні засоби» амортизація – це систематичний розподіл вартості необоротних активів, що амортизується за термін їх корисного використання (експлуатації). При цьому під терміном корисного використання розуміється очікуваний період часу, протягом якого необоротні активи будуть використовуватися підприємством або з їх використанням буде виготовлено (виконано) очікуваний обсяг продукції (робіт, послуг). В курсі «Економікс» під амортизацією розуміються щорічні відрахування, які вказують на обсяг капіталу, що був використаний під час виробництва за окремі роки.

Основна частина

Як економічна категорія амортизація виконує низку функцій: забезпечує просте відтворення основних засобів; регулює процес кругообігу капіталу; відображає процес фізичного зносу основних засобів; не допускає занадтого фізичного і морального зносу їх; утворює умови для впровадження в галузі новітніх технологій і досягнень науково – технічного процесу.

Виходячи із вагомості значення амортизації для господарювання на підприємствах, слід більш поглиблено розглянути деякі її сторони, які мають іноді двояке тлумачення.

Так, спираючись на те, що амортизаційні відрахування відображають частину вартості, що переноситься на готову продукцію в процесі використання основного капіталу, амортизація, з одного боку, - це елемент, який входить до складу витрат. З другого боку, амортизація є позитивним грошовим потоком, який залишається в розпорядженні підприємства та використовується для оновлення основного капіталу. Тобто, амортизація являє собою специфічну частину експлуатаційних витрат. Формально амортизаційні відрахування відносяться на собівартість, але фактично вони являють собою інвестиційний ресурс і використовуються не на поточні потреби, а на оновлення основних засобів. В економічній літературі також існують підходи, які відокремлюють поняття амортизації від експлуатаційних витрат.

Існують також різні погляди на процес амортизації вартості основних засобів з точки зору економічного відображення в ній паралельного процесу – процесу зносу. Так, окремі вчені – економісти вважають, що чим більш детальнішими є норми амортизації, тим точніше ведеться облік рівня зносу. Інші вчені додержуються тієї точки зору, що нема можливості виміряти реальний знос взагалі, що амортизація являє собою тільки фінансовий показник. Тобто, знос і амортизація – це дві різні економічні категорії. Знос (фізичний і моральний) – процес зносу, втрати основними засобами своєї вартості та споживної вартості. Амортизація – процес накопичення фінансових коштів, який залежить від цілей фінансової політики. І це дійсно так, бо навіть за однаковими об'єктами основних засобів процес зносу йде по-різному. Це залежить від багатьох факторів, які визначаються умовами виробництва і експлуатації засобів

труда (інтенсивність та тривалість роботи, якість основних засобів, характер зовнішнього середовища та надійність захисту обладнання від його впливу, стан профілактики, технічного обслуговування та ремонтів).

Узагальнюючи вищесказане, слід відмітити, що процес зносу основних засобів і процес нарахування амортизації течуть одночасно та різнонаправлено. Знос – процес втрати первісних техніко – експлуатаційних якостей об'єкта під впливом різних факторів, а амортизація – процес списання вартості основних засобів на вартість продукції, яка відображає втрату ними споживчої вартості.

В умовах ринкової економіки амортизація є важливим інструментом регулювання і її слід розглядати з наступних позицій: регулювання оборотності основних засобів в натурально – суттєвій формі, тобто простого відтворення; відтворення основного капіталу як відокремленої господарської одиниці, тобто регулювання його оборотності на макрорівні; відтворення основного капіталу як елементів економічної системи держави, тобто регулювання його оборотності на макрорівні; фінансово – фіскальної політики держави, тобто регулювання оборотності основних фондів, виходячи із доцільності поточної економічної ситуації.

У відповідності до П(с)БО 7 «Основні засоби» амортизацію можна нараховувати п'ятьма методами: прямолінійним, зменшенням залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивним та виробничим. На залізничному транспорті основним методом, що використовується для нарахування амортизації, є прямолінійний, але в сучасних умовах доцільно переглянути класифікацію основних фондів у відповідності до діючих способів нарахування амортизації, а також розглянути можливість використання методів, які застосовуються в міжнародній практиці.

Висновок

З урахуванням розглянутих вище теоретичних аспектів амортизації, можна визначити наступні фактори амортизаційної: методи оцінки і переоцінки основних засобів, регулювання процесу амортизації, терміни корисного використання, способи формування амортизаційної політики, а також регламентування використання амортизаційного фонду.

Список літератури

1. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник / В. М. Шелудько. – К. : Знання, 2006. – 439 с.
2. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства Навч. посіб. — 2-ге видання. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
3. П(С)БО 7 "Основні засоби" – Амортизація основних засобів.

THEORETICAL ASPECTS OF DETERMINATION OF FACTORS OF DEPRECIATION POLICY

D. S. KANTSEDAL, assistant

The analysis of depreciation politics of Ukraine is conducted in the article.

Поступила в редакцію 27.09 2011 г.